

Kleutergewijs

Een blog over onderzoek en innovatie in kleuteronderwijs

Wablief, kleuterscholen hechten te veel belang aan leren? Een reactie op een krantenkop.

door johandewilde 01/10/2017 blog met een reflectie over kleuteronderwijs

De kloof tussen kansarme en kansrijke kleuters

"Kleuterscholen hechten te veel belang aan leren", zo stond het onlangs letterlijk op het voorblad van De Standaard. Daarmee werd de mening vertolkt van enkele onderzoekers van de universiteit Gent. Ze volgden enkele kansarme peuters gedurende hun eerste maanden in de peuterklas, en stelden vast dat die kansarme peuters nauwelijks aan bod kwamen in rijke gesprekken. Dat is een probleem. Het heeft alles te maken met de kloof tussen kansarme en kansrijke kinderen die we in ons Vlaams onderwijs maar moeilijk kunnen dichten. Als het in het Nederlandse kleuteronderwijs lukt om die kloof [een beetje te verkleinen](#), dan kunnen wij in Vlaanderen toch niet achterblijven. Dus wat kunnen we doen?

Verschillende voorstellen van de onderzoekers lijken me weloverwogen, maar met eentje ben ik het niet eens, en laat die nu net een krantenkop halen: de idee dat kansarme kleuters het beter zullen doen als er meer aandacht is voor zorg, en minder voor leren. Meer aandacht voor zorg: OK. Minder voor leren: niet OK.

Gelukkig hechten kleuterscholen veel belang aan leren

Overheid en burgers willen allebei dat er geleerd wordt op school. Uit het internationale CARE-onderzoek blijkt zelfs dat bij laag opgeleide ouders en ouders met een andere culturele achtergrond die verwachting nog sterker leeft dan bij anderen. Goed zorgen voor kleine kinderen staat niet haaks op dat idee, hoewel twee artikels in De Standaard van vrijdag een valse tegenstelling tussen zorg en leren suggereerden.

Het is niet omdat in bepaalde Vlaamse scholen de interactie tussen de leerkracht en bepaalde kleuters en hun ouders bedroevend laag zou zijn, dat we mogen concluderen dat het overal zo is, laat staan dat de beschreven toestand onvermijdelijk is. Nog een stap verder is stellen dat we dan maar vol moeten inzetten op één-op-één gesprekken boven de verzorgingstafel.

Het omgekeerde is waar. We moeten ervoor zorgen dat de interactie altijd kwaliteitsvol is. Quality time tijdens verschoningsmomenten kan de affectieve band versterken, maar blijft vanuit taaloogpunt zeker niet het belangrijkste. Conversaties die de talige en brede cognitieve ontwikkeling stimuleren gaan altijd ergens over, stelt [Catherine Snow](#). We moeten kinderen boeien met interessante thema's, boeken en voorwerpen, hen ervaringen laten opdoen die hun leefwereld opengooien. Zo nodigen we uit tot speels leren en converseren ze vanzelf onder elkaar en met de leerkracht. Uiteraard lukt dat niet altijd even goed. Toch blijven volgens internationaal onderzoek voorleesmomenten en wereldoriëntatieactiviteiten taalrijker dan routines. Wat relatief goed gaat, moeten we versterken, niet overboord gooien.

Lerarenopleiders willen de lat hoog blijven leggen. Een goede kleuterjuf stimuleert de groei van kinderen in een breed spectrum aan ontwikkelingsdomeinen, en weet wie een extra impuls nodig heeft. Nu kiest ze voor de verkleedhoek omdat het rollenspel vastloopt. Ze merkt dat een kleuter uit zijn rol valt omdat zijn werkgeheugen nog niet zo ver staat, en geeft hem een kaartje om zijn nek, om in zijn rol te blijven. Omdat een andere kleuter in een klasgesprek te weinig aan bod komt, reflecteert ze straks met hem en twee vriendjes over hun ervaringen in de ontdekkhoek. Ze laat de kleuters doelbewust op elkaar reageren om hun taal- en denkkansen te maximaliseren. Speels en responsief handelen door uit te dagen en te ondersteunen, daarin moeten we haar professionaliteit opbouwen. Een poep afkuisen stelt die niet op de proef. Dat doen ze

allemaal. Laat ons ons gelukkig prijzen dat kleuterleerkrachten vaak de kruisbestuivingen tussen ontwikkelingsdomeinen opzoeken, en alle hoeken van de kleuterklas benutten om te differentiëren naar best vermogen. Onze vele stagebezoeken en contacten met het werkveld leren ons dat alles tegelijk doen moeilijk is, zeker met grote groepen. Maar dat is een structureel probleem. We zijn mee overtuigd van het belang van interacties, maar daarom kiezen voor verzorging boven leren is een stap in de verkeerde richting.

Een opinie van Johan De Wilde, opleidingshoofd van de lerarenopleiding bachelor in het kleuteronderwijs van Odisee in Aalst

Enkele wetenschappelijke bronnen:

Broekhuizen, M. L., Leseman, P.P. M., Moser, T. & van Trijp, Karin (2015). *Stakeholders Study. Values, beliefs and concerns of parents, staff and policy representatives regarding ECEC services in nine European countries*. CARE: Curriculum & Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care, Utrecht University.

Leseman, P., & Veen, A. (Eds.) (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit van voorschoolse instellingen – Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.

Dit delen:

3 bloggers like this.

Dit bericht is geplaatst in [blog met een reflectie over kleuteronderwijs](#), [blog over onderzoek naar kleuteronderwijs, diversiteit en kansarmoede](#). Bookmark de [permalink](#).

[← Hoe zorgen we voor een warme opstap naar de kleuterschool?](#)

[Boze ouders: wanneer opvoedingsvisies botsen →](#)

5 GEDACHTES OVER “WABLIEF, KLEUTERSCHOLEN HECHTEN TE VEEL BELANG AAN LEREN? EEN REACTIE OP EEN KRANTENKOP.”

JOHANDEWILDE
01/10/2017 om 07:09

Dit is op [Blogcollectief Onderzoek Onderwijs](#) herblogden reageerde:

Als een Vlaamse kwaliteitskrant op de voorpagina over kleuteronderwijs schrijft, hoor ik blij te zijn. Maar mijn pret was over na het lezen van de titel. Ik hoop dat in Nederland de journalisten kritischer zijn of dat er in de kranten op zijn minst wel ruimte is voor reacties.

★ Like

[BEANTWOORDEN](#)

PEDRO
01/10/2017 om 08:14

Dit is op [X, Y of Einstein?](#) herblogd.

★ Like

[BEANTWOORDEN](#)

ANNE
01/10/2017 om 20:13

De krantenkop “Kleuterscholen hechten te veel belang aan leren” is wat extreem gekozen, toch vind ik dat het artikel in de Standaard wel heel wat interessante punten naar voren haalt. Er leeft wel degelijk een grote spanning tussen zorg en leren, voornamelijk in een peuterklas. Jonge kinderen hebben enorm veel nood aan zorg. Indien er onvoldoende aandacht aan die zorg wordt gegeven, komt het welbevinden van kinderen in het gedrang en is leren bijgevolg niet mogelijk. Leerkrachten kleuteronderwijs worden voornamelijk opgeleid om het leren te bevorderen, er gaat slechts in